

Antero Vartia vihr ym.

Kirjallinen kysymys EU:n uusiutuvan energian direktiivin ja sähkömarkkinadirektiivin mukaisista energiayhteisöistä

Eduskunnan puhemiehelle

EU:n toimielimet käsittelevät parhaillaan ns. puhtaan energian pakettia, johon sisältyvät myös komission esitykset uudesta uusiutuvan energian direktiivistä sekä sähkömarkkinadirektiivistä ja -asetuksesta. Komission esityksiin sisältyy uusi käsite, "energiayhteisö", joskin direktiiveissä keskenään eri tavoin määriteltynä.

Uusiutuvan energian direktiiviesityksen mukaan uusiutuvaa energiaa tuottava yhteisö on pk-yritys tai voittoa tavoittelematon organisaatio, jonka osakkaat tai jäsenet tuottavat, jakelevat, varastoivat tai toimittavat uusiutuvista lähteistä peräisin olevaa energiaa yhteistyössä ja joka täyttää vähintään neljä direktiivissä mainituista kriteereistä. Esityksessä sähkömarkkinadirektiiviksi taas puhutaan "paikallisesta energiayhteisöstä", jolla tarkoitetaan yhdistystä, osuuskuntaa, yhteistyökumppanuutta, voittoa tavoittelematonta yhteisöä tai muuta oikeushenkilöä, jossa tosiasiallista määräämisvaltaa käyttävät paikalliset osakkeenomistajat tai jäsenet, joka on yleisesti voiton tavoittelun sijasta arvopohjainen ja joka harjoittaa hajautettua tuotantoa ja jakeluverkonhaltijan, toimittajan tai yhteenliittymän toimintaa paikallisella tasolla, myös yli valtioiden rajojen.

Energiayhteisöjä koskevan sääntelyn tavoitteena on edistää hajautetun, uusiutuvan ja paikallisen energian käyttöä. Sääntelyllä halutaan luoda puitteet yksityisten kuluttajien tai muiden energiankäyttäjien yhteistoiminnalle oman energiansa tuottamiseksi. Kuluttajia halutaan voimaannuttaa toimimaan aktiivisemmin energiamarkkinoilla energian tuotannossa, kulutuksessa, kysyntäjous-tossa, varastoinnissa sekä energiansäästöissä.

Esityksessä uusiutuvan energian direktiiviksi esitetään, että jäsenvaltioiden on varmistettava, että uusiutuvaa energiaa tuottavilla yhteisöillä on oikeus tuottaa, kuluttaa, varastoida ja myydä uusiutuvaa energiaa myös sähkönhankintasopimuksin, ilman kohtuuttomia menettelyjä ja maksuja, jotka eivät vastaa kustannuksia. Sähkömarkkinadirektiiviesityksen mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että paikallisilla energiayhteisöillä on oikeus omistaa, perustaa tai vuokrata yhteisön verkkoja ja hallita niitä itsenäisesti. Paikallisilla energiayhteisöillä tulee olla syrjimätön pääsy kaikille järjestäytyneille markkinoille joko suoraan taikka yhteenliittymien tai toimittajien välityksellä. Yhteisöjä ei saa syrjiä niiden loppukäyttäjinä, tuottajina, jakeluverkonhaltijoina tai yhteenliittyminä harjoittaman toiminnan, oikeuksien ja velvollisuuksien suhteen. Lisäksi yhteisöihin tulee soveltaa oikeudenmukaisia, oikeasuhteisia ja avoimia menettelyjä ja kustannuksia vastaavia maksuja.

Kirjallinen kysymys KK 216/2017 vp

Valtioneuvosto on antanut uusiutuvan energian direktiiviesityksestä ja sähkömarkkinadirektiiviesityksestä U-kirjeet, joissa sivutaan lyhyesti myös energiayhteisö-kysymystä (U 5/2017 vp ja U 6/2017 vp). Valtioneuvosto suhtautuu varovaisen positiivisesti. U-kirjeiden vaikutusarvioissa huolenaiheina ovat, että erityiskohtelu tietyt kriteerit täyttävillä yhteisöillä voi aiheuttaa tarpeetonta hallinnollista taakkaa sekä yhteisöille että viranomaisille. Erityiskohtelu saattaa aiheuttaa myös perusteetonta kilpailun vääristymistä tai syrjintää, jos joku vastaavia toimintoja harjoittava yhteisö ei täytäkään kriteereitä. Kirjeissä käsitellään energiayhteisöjä kuitenkin hyvin lyhyesti, eikä valtioneuvoston kantaa asiaan ole esitelty kattavasti.

Energiayhteisöjen toiminnan mahdollistaminen on olennainen osa tulevaisuuden energiajärjestelmää, jossa hajautettu, uusiutuva ja lähellä tuotettu energian lisääntyä. Kuluttajien energiayhteisöt voimaannuttavat yksittäisiä kuluttajia tai taloyhtiöitä tuottamaan itse energiansa ja tarkastelemaan energiankulutustaan kustannusten ja ympäristön kannalta järkevällä tavalla. Komission direktiiviesitykset ovat ensiaskel siihen, että kuluttajien mahdollisuudet osallistua energiamarkkinoille merkittävästi parantuvat koko unionin alueella.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Millä lainsäädäntö- tai muilla sääntelymuutoksilla hallitus aikoo edistää energiayhteisöjen toimintaa direktiiviesitysten edellyttämällä tavalla ja

mikä on valtioneuvoston kanta direktiivien esittämien energiayhteisöjen toiminnan mahdollistamiseen ja millaisia argumentteja aiheesta Suomi tämän pohjalta tuo esiin EU-ministerineuvostossa?

Helsingissä 15.5.2017

Antero Vartia vihr
Satu Hassi vihr
Krista Mikkonen vihr
Johanna Karimäki vihr
Outi Alanko-Kahiluoto vihr
Hanna Halmeenpää vihr